

ОСВРТ НА СРПСКУ АНТРОПНИМИЈУ У ДУНАВСКОЈ КЛИСУРИ

Циљ овог рада јесте да прикаже елементе српског антропонимског система у Дунавској Клисури, што значи антропониме забележене код Срба у овом мултиетничком географском подручју. Ову су тему дотакли само површински неки научници који су истраживали Дунавску Клисуру. Проучавање било којег антропонимског система јесте за науку /лингвистику/ увек актуелан и вредан подухват јер су антропоними језичке јединице које, с једне стране, у свом облику чувају трагове прошлости и најчешће показују пређене развојне етапе неког језика/говора, а с друге стране, познато је да они доста лако подлежу променама које узрокују страни утицаји, промене које рефлектују међуетничке прилике и односе на одређеној територији, односно одражавају политику одређених администрација у одређеним периодима, као и екстра-лингвистичке аспекте (етничку структуру становништва, степен културе и др.).

Предмет овог рада јесте анализа српских антропонима у Дунавској Клисури извршена на основу дела инвентара имена Срба прикупљених из матичних књига рођених и умрлих православне српске цркве у селу Мачевић (рум. *Măcești*), са циљем евидентирања неких основних аспеката српског клисурског антропонимског система и анализе порекла ових антропонима.

Други аспект који желимо анализирати представља степен присутности односа антропоним – топоним.

Кључне речи: антропонимија, Срби, Дунавска Клисура, румунски Банат, страни утицаји.

Увод

Свако име и презиме има свој језички значај који важи у оквиру културне и језичке заједнице која га је изнедрила.

Истраживање имена записаних у документима значајно доприноси познавању и дешифровању многих данашњих антропонимских структура. Ослањајући се на теоријске концепте и на информације из матичних књига рођених православне српске цркве у селу Мачевићу, у овом раду анализираћемо начин на који је већина српских имена у Дунавској Клисури, иако под утицајем иностраних лингвистичких и екстра-лингвистичких фактора, највећим делом сачувала свој српски карактер.

Антропоними су језичке јединице које чувају трагове прошлости одражавајући понекад етапе еволуције језика (као што је у случају презимена),

али који, истовремено, најлакше подлежу страним утицајима дајући веродостојну етнолингвистичку слику неке области и разоткривају различите екстра-лингвистичке аспекте [Marin, 2002: 149].

Антропонимски систем карактерише се сталном еволуцијом у времену, бар док антропонимска структура није фиксирана неким законом / административном уредбом или неком одређеном правописном нормом. Велики број антропонима у старим документима односе се на одређену епоху, ситуацију и конкретне околности. Због тога, њихово постојање се одвија само унутар одређених временских, културних, социјалних, економских и правних граница (оквира). Временом, неки од њих ће бити замењени другим услед тога што због “природних”, административних или других објективних разлога они не одговарају више реалности која их је створила. Иако застарела, већина тих имена, презимена или надимака и даље остају актуелна и од значаја због важности коју она имају у студирању антропонимије, историје и еволуције одређеног језика или говора.

Говорећи о имену у ширем смислу, можемо рећи да је име дефиниција особе, то је индивидуални маркер, обавезан облик за именовање лица, највиши знак његовог идентитета, неопходног и неодвојивог елемента личности појединца.

Давање имена тиче се културе и традиције сваког народа. Име (крштено) дају деци родитељи, кум или, у изузетним ситуацијама, административни/правни органи у чијем су надлежству деца без родитеља. Друштвени и политички фактори, посебно јаки у одређеним историјским периодима, изазивају промене у инвентару имена, а у задње време естетички фактори, мода или дух имитације такође утичу на избор имена [Marin, 2003: 181].

За разлику од католика који често дају више имена новорођенчету, код Срба, као и код других православних народа, име је, по правилу, јединствено [Constantinescu, 1963: XXIV; Ioniță-Iancu, 2012: 27].

Историјски и географски подаци

Заједно са румунским становништвом у Румунији, налазимо и становништва која говоре различитим језицима. Међу њима, посебно место, узимајући у обзир и разноврсност и своју историју, заузимају становништва која говоре дијалекте словенских језика, односно дијалекте украјинског, српског, хрватског, словачког, руског, бугарског, пољског и чешког језика. Од свих ових словенских језика, један од најстаријих на подручју Румуније је српски језик; познато је, такође, да се најстарија српска дијаспора налази на територију данашње Румуније.

Већина говорника српског језика у Румунију налази се у румунском делу Баната, у Тамишкој и Караш-Северинској, а мањи део у Арадској жупанији.

За овај рад изабрано је село Мачевић (рум. *Măcești*) јер је једино село са 95 посто српског становништва (само две породице румунске етничке припадности). Село је смештено у Дунавској Клисури, на левој обали Дунава, у Караш-Северинској жупанији, удаљено три километра од насеља Стара Молдава и три километра од Пожежене. Кроз Мачевић пролази пут који везује Оршаву за Оравицу. Мачевић се налази на 81 метар надморске висине, опкољено је са свих страна карпатским планинским венцем покривеним густим шумама. Први пут се Мачевић помиње у документима 1515. године под називом *Macsohovicz* [Barna, 2009: 66]. Потом се поново помиње 1713. године у *Опису Вршачко – Карансебешке епархије*, али само са три дома [Крстић, 2002: 18]. На карти генерала Мерција из 1723. године забележено је под именом *Mathiovecz*, следе потом и други записи под мањевише сличним именима: 1761. године - *Matiovaz*, 1829. године - *Macsevac* и *Machevich*, 1840. године - *Macsevich*, 1911. село је носило мађарско име *Matyaszmező*, а од 1919. године носи румунски назив – *Măcești* [Крстић, 2002: 18; Suci, 1967: 382].

Мачевић дуго времена није имао цркву, па до изградње своје цркве верници су ишли на богослужење у свети храм из суседне Старе Молдаве. Мачевчани су своју цркву подигли 1856. године, а храм је био посвећен Вазнесењу Господњем [Станојловић, 1938: 107].

Порекло српских имена у дунавској клисури

Ова анализа српских антропонима у Дунавској Клисури је извршена на основу једног /мањег/ дела инвентара имена прикупљених из матичних књига рођених и умрлих православне српске цркве у Мачевићу. Као што смо навели, српска православна црква у Мачевићу саграђена је 1856. године. Најстарија матична књига која се данас налази у цркви јесте матична књига умрлих у којој је први запис из 1896. године, а најстарија матична књига рођених почиње 1922. годином.

Такође, сакупљен је материјал и на терену од информатора како би имали реалну слику кориштених имена паралелно са именима уписаним у матичним књигама (случај хипокиристика). Анализа обухвата период до 1896. године до данас.

У нашој анализи српских имена прихватили смо класификацију Анке Беркару [2014: 33] која обухвата три велике категорије:

- I. Традиционална народна имена
- II. Библијска и календарска имена
- III. Модерна имена

I. Традиционална народна имена

Слој традиционалних народних имена може се сврстати у две категорије:

1. Идиоглотска [Vjelanović, 1988: 56] имена и њихови прости хипокористици
2. Традиционална народна имена која потичу од апелатива и властитих имена:
 - а) имена која имају као основу топоним или географски термин;
 - б) имена са фитонимском основом;
 - в) имена од зоонимских основа;
 - г) имена по особинама;
 - д) имена везана за астрални свет;
 - ђ) заједничка имена из разних домена.

Обе категорије имена, у прошлости, су биле створене од заједничких речи. Сврстали смо их у две категорије јер имена у првој категорији представљају најстарији слој српских имена.

I.1. Идиоглотска имена (имена са две основе) која се састоје од старих лексема представљају најстарији слој српских имена [Vescaiu, 2014: 35]. Ова имена, у принципу, су мушка имена од којих су изведени и женски облици (на пр. Бранислав >Бранислава, Драгослав >Драгослава, Божидар >Божидарка, и др.) [Vescaiu, 2014: 35].

У овој категорији постоје и имена из чијег састава је глас *л* нестао након фонетских процеса. Због тога данас имена без *л* нису третирана као варијанте истог имена (са *л*), већ се она осећају као независни антропонимски облици [Vescaiu, 2014: 35]. Инвентар имена прикупљених из матичних књига рођених и умрлих обухвата раздобље од 1896. године до данас, имена. Њих ћемо у наставку приказати по азбучном редоследу¹, а у загради, после сваког имена, је бележена и њихова фреквенција:

- Богдан (6) – сложено име од словенских основа *Бог*-+-*дан*
- Богдана (2) – изведено од мушког имена *Богдан* + суф. *-а*
- Богољуб (13) – сложено име од словенских основа *Бог* + *о* + *љуб(ити)*
- Божана (6) – изведено од мушког *Бож*а + суф. *-на*
- Божидар (36) – сложено име од словенских основа *Бож*и(*ји*) + *дар*
- Божидарка (9) – изведено до *Божидар* + суф. *-ка*
- Борислав (9) – сложено име од словенских основа *Бор(ити)* + *слав*
- Борислава (2) – изведено од мушког имена *Борислав* + суф. *-а*
- Бранимир (1) – сложено име од словенских основа *рани(ти)* + *мир*
- Бранислав (3) – сложено име од словенских основа *брани(ти)* + *слав*

¹ За упоређивање користили смо речник М. Грковић, *Речник личних имена код Срба*, Београд, Вук Караџић, 1977.

- Бранислава (1) – изведено од мушког имена *Бранислав* + суф. *-а*
 Велимир (7) - сложено име од словенских основа *веле(ти)* + *мир*
 Верољуб (3) - сложено име од основа *вера* + *љуб(ити)*
 Видосава (2) - сложено име од словенских основа *вид* + *слав* + суф. *-а*
 (са дисимилацијом групе *сл>л*)
 Витомир (2) - сложено име од словенских основа *вит-* + *о* + *-мир*
 Вишислава (1) – варијанта имена *Вишеслава*, сложено име од мушког
 имена *Вишеслав*
 Владимир (6) - сложено име од словенских основа *влад(ати)* + *мир*
 Владислав (4) - сложено име од словенских основа *влад(ати)* + *-и-* +
слав-
 Властимир (8) - сложено име од словенских основа *власт* + *и* + *мир*
 Десимирка (2) – изведено од мушког имена *Десимир* + суф. *-ка*
 Добривој (17) + Добривоје (1) - сложено име од словенских основа
добри + *вој-*
 Драгољуб (13) - сложено име од словенских основа *драг* + *о* + *љуб-*
 Драгомир (1) - сложено име од словенских основа *драг* + *о* + *мир*
 Драгослав (2) - сложено име од словенских основа *драг* + *о* + *слав-*
 Драгосава (1) – исто као Драгослава (са дисимилацијом групе *сл>л*)
 Драгослава (2) – изведено од мушког имена *Драгослав* + суф. *-а*
 Живодар (6) - сложено име од словенских основа *жив* + *о* + *дар*
 Живодарка (2) – изведено од мушког имена *Живодар* + суф. *-ка*
 Звонимир (1) - сложено име од словенских основа *звон(ити)* + *и* + *мир*
 Златибор (4) - сложено име од словенских основа *злат(о)* + *и* + *бор*²
Златиборка (2) – изведено од мушког имена *Златибор* + суф. *-ка*
 Лепосава (6) - сложено име од словенских основа *леп* + *о* + *слава* (*сл > л*)
 Љубомир (7) - сложено име од словенских основа *љуб(ити)* + *мир*
 Миливој (10) - сложено име од словенских основа *мил* + *и* + *вој-*
 Милорад (12) - сложено име од словенских основа *мил* + *о* + *рад-*
 Милосав (1) - сложено име од словенских основа *мил* + *о* + *слав* (*сл > л*)
 Милосава (2) – изведено од мушког имена *Милослав* + суф. *-а* (*сл > л*)
 Милосавка (1) - изведено од мушког имена *Милослав* + суф. *-ка* (*сл > л*)
 Миодраг (8) - сложено име од словенских основа *мио* (<*мил*) + *о* + *драг*
 Миомир (4) - сложено име од словенских основа *мио* + *мир*
 Мирољуб (2) - сложено име од словенских основа *мир* + *о* + *љуб-*
 Мирољупка (1) – изведено од мушког имена *Мирољуб* + суф. *-ка*
 Мирослав (6) - сложено име од словенских основа *мир* + *о* + *слав-*
 Негосим (4) – изведено од корена *нег-* (< *неговати*) + *сим* (< ?!)
 Радивој (1) - сложено име од словенских основа *рад* + *и* + *вој* (< *војевати*)
 Радмила (8) - сложено име од словенских основа *рад* + *мил(а)*

² Према речнику М. Грковић може бити име које има као основу топоним Златибор (планина).

- Радослав (14) - сложено име од словенских основа *рад* + *о* + *слав-*
Селимир (2) - сложено име од словенских основа *сел-* (< *селити* или
село) + *и* + *мир*
Светислав (4) - сложено име од словенских основа *свет* + *и* + *слав-*
(<*славити*)
Светозар³ (14) – сложено име од словенских основа *свет* + *о* + *зар*
(<*зарити*)
Славољуб (6) - сложено име од словенских основа *слав(а)* + *о* + *љуб*
-< гл. *љубити*)
Станисава (1) – исто као Станислава (*сл* > *л*)
Станислав (4) - сложено име од словенских основа *стан-* (<*стати*,
стани) + *слав*
Станислава (1) – изведено од *Станислав* + суф. *-а*
Томислав (1) – сложено име од страног имена *Тома* и словенског
корена *слав-*
Часлав (1) - сложено име од словенских основа *Час* + *слав*
Чедомир (2) - сложено име од словенских основа *чедо* + *мир*

Прости хипокористици изведени од идиоглотских имена су мање број-
нији јер могу бити изведени од више антропонима, али су фреквентнији;
на пример *Рада*, који има исти облик и за мушку и за женску особу, а иди-
оглотска имена од којих је изведено име су: Радослав, Радомир, Радмила,
Радомира, Радослава, Раденко, Радивој и др.

- Божа (13) – хипокористик од *Божидар* или *Богољуб* + суф. *-а*
Бора (2) – хипокористик од *Борислав* или *Боривој/Боривоје* + суф. *-а*
Брана (3) – хипокористик од *Бранимир* + суф. *-а*
Вела (1) – хипокористик од *Велибор* или *Велимир* (< *вел-* + суф. *-а*)
Веља (5) – хипокористик од *Велимир* (< *вел-* + суф. *-а* или *-ја*)
Вељко (1) – изведено од *Вељ(а)* + суф. *-ко*
Вида (1) – хипокористик од *Видос(л)ава* (< *вид* + суф. *-а*)
Влада (4) – хипокористик од *Владис(л)ав* или *Владимир* (< *влад-* + суф. *-а*)
Власта (3) – хипокористик од *Властимир* (< *власт-* + суф. *-а*)
Воја (1) – хипокористик од *Војислав* (< *вој-* + суф. *-а*)
Деса (1) – хипокористик од *Десимирка* (< *дес-* + суф. *-а*)
Звонко (4) – хипокористик од *Звонимир* (< *звон-* + суф. *-ко*)
Мила (2) - хипокористик од *Милосава/Милосавка, Милица, Радмила*⁴
(< *мил-* + суф. *-а*)
Миле (8) - хипокористик од *Милорад* (и/или *Мирољуб, Милосав,*
Милан) + суф. *-е*

³ Према речнику М. Грковић први пут је ово име забележено у Летопису Попа Дукљанина.

⁴ Према речнику М. Грковић може бити и основно женско име од придева *мио/мила*.

- Мира (1) – хипокористик од *Мирољуба/Мирољупка, Мирослава* (<мир- + суф. -а)
 Рада (4) (женско име) – хипокористик од *Радослава, Радомира, Радмила, Радинка* (<рад- + суф. -а)
 Рада (6) (мушко име) - хипокористик од *Радослав, Радомир, Радимир, Раденко, Радивој, Радослав* (<рад- + суф. -а)
 Славче (2) – хипокористик од *Славољуб* (<слав- + суф. -че)
 Стана (53) – хипокористик од *Станимира, Станислава* (<стан- + суф. -а)
 Тоza (6) – хипокористик од *Светозар* са суфиксом -а
 Тома (4) – хипокористик од *Томислав* (<Тома + суф. -а)
 Чеда (1) – хипокористик од *Чедомир* (<Чед- + суф. -а)

I.2. У категорији традиционалних народних имена која потичу од апелатива и властитих имена набројаћемо мањи број имена, јер, иако већина имена немају више никакву везу са основним значењем, постоји ипак извештан број антропонима чији облик подсећа на апелатив од којег потиче [Bergan, 2008: 87-98].

а) имена која имају као основу топоним, етнимом или географски термин

Имају као основу географски термин, топониме, хидрониме и етнимоме који су попримили антропонимску функцију:

Основа хидроним:

Дрина (1) - од топ. *Дрина*

Јадран (4) - од топ. *Јадран /Јадранско море/*

Јадранка (2) - од топ. *Јадран /Јадранско море/* са суфиксом -ка

Основа топоним:

Варадинка (2) - од топ. *Варадин* + суф. -ка

Основа етнимом:

Славенка (1) - од имен. *Славен, Словен* + суф. -ка

Словенка (2) - од имен. *Словен* + суф. -ка

Србинка (3) - од имен. *Србин* + суф. -ка

Основа географски термин:

Горан (3) - од корена *гор-* (<гора) + суф. -ан

Горица (4) - од корена *гор-* (<гора) + суф. -ица

б) имена са фитонимском основом

Босиљка (17) - од имен. *босиљак* + суф. -ка

Ђурђевка (1) - од имен. *ђурђевак* + суф. -ка

Јаблан (1) - од имен. *јаблан*

Јаворка (2) - од имен. *јавор* + суф. -ка

- Јасмин (3) - од имен. *јасмин*
Јасмина (1) - од имен. *јасмин* + суф. *-а*
Каранфила (18) - од имен. *каранфил* + суф. *-а*
Ковиљка (10) - од имен. *ковиљ* + суф. *-ка*
Невена (1) - од мен. *невен* + суф. *-а*
Невенка (2) - од имен. *невен* + суф. *-ка*
Ружа (4) - од имен. *ружа*
Ружица (9) - од имен. *ружа* + суф. *-ица*
Смиља (6) - од корена *смиљ-* (<*смиље*) + суф. *-а*
Смиљана (2) - од корена *смиљ-* + суф. *-ана*
Цвета (5) - од мен. *цвет* + суф. *-а*
Цветко (17) - од имен. *цвет* + суф. *-ко*

в) имена од зоонимских основа

- Вук (1) - од имен. *вук*
Вукица (2) - од имен. *вук* + суф. *-ица* (непалатализован облик)
Голуб (6) - од имен. *голуб*
Голубица (2) - од имен. *голуб* + суф. *-ица*

г) имена по особинама

- Велика (3) од прид. *велик*, *-ка*
Велинка (6) од гл. *велети* + суф. *-инка*
Веселин (3) од основе *весел* (< *весео* или *веселити /се/*) + суф. *-ин*
Веселинка (2) од основе *весел* (< *весео* или *веселити /се/*) + суф. *-инка*
Гордана (6) - од прид. *горд*, *горда* + суф. *-а/ина*
Даринка (52) - од прид. *дар* + суф. *-инка*
Дивна (10) - од корена *див-* (<прид. *диван*) + *-на*
Драга (5) - од прид. *драг* + суф. *-а*
Драган (12) - од прид. *драг* + суф. *-ан*
Драги (3) - од прид. *драг* + суф. *-и*
Драгутин (17) - од прид. *драг* + суф. *-утин*
Душа (1) - од имен. *душа*
Душан (23) - од имен. *душа* + суф. *-ан*
Душица (3) - од имен. *душа* + суф. *-ица*
Жарко (6) - од прид. *жарки*, *-ка*, *-ко*
Жива (51) - од основе *жив-* (<гл. *живети* или од прид. *жив*) + суф. *-а*
Живка (11) - од основе *жив-* + суф. *-ка*
Живко (1) - од основе *жив-* + суф. *-ко*
Живојин (16) - од основе *жив-* + суф. *-оје* + *-ин*
Живота (1) - од основе *жив-* + суф. *-ота*
Здравка (2) - од основе *здрав* + суф. *-ка*
Здравко (3) - од основе *здрав* + суф. *-ко*
Љуба (17) - од основе *љуб-* (< гл. *љубити*) + суф. *-а*

- Љубе (1) - од основе *љуб-* + суф. *-е*
 Љубица (41) - од основе *љуб-* + суф. *-ица*
 Љубиша (2) - од основе *љуб-* + суф. *-иша*
 Милан (24) - од основе *мил* (мио) + суф. *-ан*
 Милева (31) - од основе *мил* + суф. *-ва*
 Милена (8) - од основе *мил* + суф. *-ен* + суф. *-а*
 Миленко (3) - од основе *мил* + суф. *-ен* + *-ко*
 Милица (57) - од основе *мил* + суф. *-ица*
 Милош (8) - од основе *мил* + суф. *-ош*
 Милутин (14) - од основе *мил* + суф. *-утин*
 Младен (49) - од основе *млад* + суф. *-ен*
 Нада (9) - од имен. *нада*
 Ненад (4) - од негације *не-* + основе *над-* (<*надати /се/*)
 Раденко (4) - од основе *рад-* + суф. *-ен* + суф. *-ко*
 Радинка (6) - од основе *рад-* + суф. *-ин* + суф. *-ка*
 Разумена (2) - од имен. *разум* + суф. *-ен* + суф. *-а*
 Разуменка (10) - од имен. *разум* + суф. *-ен* + суф. *-ка*
 Сретко (3) - од основе *срет-* (<*сретан*) + суф. *-ко*
 Станиша (1) - од антроп. *Стана* (основа *стан-*) + суф. *-иша*
 Станка (1) - од антроп. *Стана* (основа *стан-*) + суф. *-ка*
 Станко (15) < антроп. *Стана* (основа *стан-*) + суф. *-ко*

д) имена везана за астрални свет

- Даница (57) - од *Даница* (астроним)
 Звезда (2) - од имен. *звезда*
 Звездан (1) - од основе *звезд-* + суф. *-ан*
 Звездана (2) - од основе *звезд-* + суф. *-на*
 Звезданка (1) - од основе *звезд-* + суф. *-анка*
 Зора (2) - од имен. *зора*
 Зоран (4) - од основе *зор-* + суф. *-ан*
 Зорица (6) - од основе *зор-* + суф. *-ица*
 Зорка (3) - од основе *зор-* + суф. *-ка*

ђ) заједничка имена из разних домена

- Бисерка (6) - од имен. *бисер* + *-ка*
 Злата (3) - од основе *злат-* + суф. *-а*
 Златија (1) - од основе *злат-* + суф. *-ија*
 Јесена (3) - од имен. *јесен* + суф. *-а*
 Косана (2) - од основе *кос-* (< имен. *коса*) + суф. *-на*
 Круна (2) - од имен. *круна*
 Круница (1) - од основе *круна* + суф. *-ица*
 Снежан (2) - од прид. *снежан*
 Снежана (6) - од прид. *снежан* суф. *-а*

II. Библијска и календарска имена

Српски антропонимски систем претрпео је промене са ширењем хришћанства на српске територије. Антропонимски систем је обогаћен именима из Старог и Новог Завета и из православног црквеног календара. Календарска имена су ушла у српски језик нарочито преко грчког језика [Stijović, 1996: 169], а у Дунавској Клисурси антропонимски систем је знао и за католичка календарска имена уведена посредством (утицајем) мађарског, немачког и чешког живља.

Инвентар библијских и календарских имена представља низ имена која се јављују у Дунавској Клисурси. Као име-наслов изабрали смо облик најближи облику имена из Грковићевог речника српских имена [1997], али наведени су и хипокористици и изведенице истог имена (у загради је фреквенција сваког имена):

- Агница (6) (в. старослов. *агна*)
- Аксентије (4) - хипокористик *Акса* (4)
- Александар (22)/Александер (8) - хипокористици *Аца* (2), *Шандор* (5), *Саша* (8)
- Александра (4)
- Ана (12) – изведенице/ хипокористици *Аница* (2), *Анка* (3)
- Ангелина (44) + изведеница / хипокористици *Ангелка* (1)
- Анђелко (18) + изведеница/ хипокористици *Анђелка* (9), *Анђелика* (1)
- Аркадије (3)
- Арон (3)
- Василије (3) - хипокористик *Васа* (7)
- Вера (13) - хипокористик *Верица* (6)
- Гаврило (1)
- Георгије (19)
- Димитрије (12) - хипокористици *Мита* (13), *Митар* (4)
- Ђорђе (7) - хипокористик *Ђока* (18)
- Екатерина (3) - хипокористици *Катарина* (7), *Ката* (6) + изведени хипокористик *Катица* (10)
- Еуфимија (2) - хипокористик *Фемка* (1)
- Иван (20) - хипокористик *Ива* (4) + изведеница *Иванка* (6)
- Илија (48)
- Исидор (6)
- Исидора (1)
- Јелена (8) - хипокористици *Јелица* (13), *Ленка* (7)
- Јован (9) - хипокористици *Јова* (3), *Јоца* (10) + изведеница *Јованка* (8)
- Марија (27) - хипокористици *Мара* (13), *Марица* (7)
- Матеј (1) / варијанте Матеја (1) и Матија (1) - хипокористик *Мата* (3)
- Михаило (2) / варијанта Михајло (9) - хипокористик *Миша* (6)
- Никола (18) - хипокористик *Ника* (9)

Павле (3)
 Петар (8) - хипокористик *Пера* (7)
 Сава (16)
 Софија (15)
 Теодор (3)
 Тома (4)

III. Модерна имена

Захваљујући граничном положају, српски антропонимски систем Дунавске Клисуре, претрпео је разне утицаје током времена: турски, мађарски, немачки, румунски, којима треба придодати утицаје из култура развијених народа попут енглеске, француске па и италијанске. Највећи утицај који се данас осећа јесте румунски. У овом делу рада представићемо антропониме који се поново појављују у српском антропонимском систему Дунавске Клисуре али и новије антропониме који нису постојали у прошлости.

Мушко име *Слободан* и женско *Слободанка*, иако су преводи са грчког језика (и познати из давнина), у другој половини деветнаестог века постају веома популарни и улазе у српски антропонимски систем због њихове семантике која је била у складу са ослободилачким духом који је захватио балканске народе у том периоду [Grković, 1984: 211-212].

Румунски утицај, који је данас најјачи, одражава се и у антропонимији Клисураца. Тако имамо позајмљена румунска имена место истоветних српских имена: *Mihai, Elena, Alexandru, George/Gheorghe, Nicolae* и др., уместо српских варијанти *Михајло, Јелена, Александар, Ђорђе/Георгије, Никола* и др.

Што се тиче енглеског утицаја, појављују се хипокористички облици за мушке и женске особе који се завршавају на *-и* типа: *Сузи* – од Сузана и *Снеки* – од Снежана.

Однос антропоним-топоним

Што се тиче односа антропоним-топоним, у Дунавској Клисури, као што смо поменули раније у раду, појављује се мањи број имена која потичу од топонима. Њихова основа је топоним, хидроним или етнимом који су попримили антропонимску функцију: *Дрина, Јадран, Јадранка, Варадинка, Славенка, Словенка, Србинка, Горан, Горица*. Имена *Јадран, Јадранка, Горан*, иако се појављују у малом броју, доста су популарна у овим крајевима, а остала наведена имена појављују се спорадично.

Закључак

Рад има циљ да прикаже елементе српског антропонимског система Дунавске Клисуре, што значи антропоними присутни код Срба у овом мултиетничком географском подручју. Ова тема је дотакнута само површински од стране неких научника који су проучавали Дунавску Клисуру.

Након анализе можемо речи да у Дунавској Клисури најбројнија су идиоглоткса традиционална народна имена са својим хипокористцима и изведеницама, а затим, по броју, следе библијска и календарска имена.

Напоредно са напретком модерне технологије, страни језици утичу све више на српски говор Дунавске Клисуре и на антропонимски систем, тако да постоји велика могућност да, за неколико година, антропонимска слика Дунавске Клисуре буде сасвим другачија.

Литература

- Barna, 2009: Bodó Barna, *Ghid cronologic al orașelor Anina, Băile Herculane, Bocșa, Buziaș, Ciacova, Deta, Făget, Gătaia, Jimbolia, Moldova Nouă, Oravița, Oțelu Roșu, Recaș, Sănnicolau Mare – România și Alibunar; Biserica Albă, Čoka, Kovačica, Kovin, Novi Bečej, Nova Crnja, Novi Kneževac, Sečanj, Žitište – Serbia*, Coordonator proiect: BODÓ BARNA, Timișoara.
- Bercaru, 2008: Anca-Maria Bercaru, *Traditional feminine names in the Serbian anthroponymy*, *Analele Universității București. Limbi și Literaturi Străine*, 2008, str. 87-98.
- Bercaru, 2014: Anca-Maria Bercaru, *Antroponimele feminine la sârbi și români*, Editura Universității din București, 2014.
- Bercaru, 2014: Anca-Maria Bercaru, *Antroponimele feminine la sârbi și români*, Editura Universității din București.
- Bjelanović, 1988: Živko Bjelanović, *Antroponimija Bukovice*, Književni krug, Split.
- Constantinescu, 1963: N. A. Constantinescu, *Dicționar Onomastic Românesc*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
- Грковић, 1977: Милица Грковић, *Речник личних имена код Срба*, Београд, Вук Караџић.
- Grković, 1984: Milica Grković, *Neke nove pojave u srpskoj antroponimiji*, *OP*, V, str. 211 – 212.
- Ioniță-Iancu, 2012: Peana Ioniță-Iancu, *Onomastica românească și unele aspecte didactice ale valorificării antroponimiei*, Editura Paralela 45, Pitești.
- Крстић, 2002: Б. Крстић, *Народни живот и обичаји Клисураца и Пољадијаца*, Савез Срба у Румунији, Темишвар.
- Marin, 2002: Ana Marin, *Considerații privind interferențele româno-sud-slave în antroponimie*, *Ovidius University Annals of Philology*, Volume XIII, str. 149-158.

- Marin, 2003: Ana Marin, *Considerații privind structura semantică și lexicală a numelor de botez laice din Dobrogea*, Ovidius University Annals of Philology Volume XIV, str. 181-199.
- Станојловић, 1938: А. Станојловић, *Монографија Банатске Клузуре*, Петровград.
- Stijović, 1996: Svetozar Stijović, *Pogled na pozajmljenice u srpskom imenoslovu*, OlexPozajm, Subotica-Beograd.
- Suciu, 1967: Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, Vol. I., Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.

Saša B. Mitrović

CONSIDERATIONS ON SERBIAN ANTHROPNYMY IN THE DANUBE GORGE

Summary

The purpose of this article is to bring into question the elements of the Serbian anthroponomical system in the Danube Gorge, meaning the anthroponyms present in Serbs in this multi-ethnic geographical area. This topic was touched on the surface by some scholars who have studied the Danube Gorge, but we consider that it is a permanent factor, as the anthroponyms are linguistic units that preserve the traces of the past showing sometimes stages of language evolution (such as surnames) but, at the same time, suffering easiest foreign influences constituting itself into a true picture of the territory, reflecting various extra-linguistic aspects (ethnic structure of the population, the degree of culture, fashion and globalization influences etc.).

This analysis of the Serbian anthroponyms in the Danube Gorge was performed based on a reduced inventory of first names collected from the baptismal and deceased records of the Serbian Orthodox Church in the village Macesti (srb. Мачевић) listed in the bibliography, in order to record some basic aspects regarding the Serbian anthroponomical system in the Danube Gorge. The object of the study is the first names present in the church baptismal records analyzing the origin of these anthroponyms.

Another aspect desired to be analyzed represents the degree of presence of anthroponym - toponym relation.

Key words: anthroponymy, Serbs, Danube Gorge, Romanian Banat, foreign influences.

